

Omistajajärjestön taipaleen alkutahdit

Suomen Hevosenomistajien Keskusliitto ry viettää tänä vuonna 50-vuotisen taipaleensa juhlavuotta. Paneudumme tämän vuoden lehdissä liiton vaiheisiin. Pyrimme pysymään kronologisessa järjestyksessä, mutta pientä rönsyilyä ei varmastikaan voi välttää. Avausartikkeli aiheen tiimoilta julkaistiin jo joululehdessä eli Hevosenomistaja-lehden numerossa 6/2025. Liiton ensimmäinen mapeista löytynyt pöytäkirja oli päivätty marraskuussa 1975.

Kuvmateriaalia liiton historian alkumetreiltä ei ole, joten tämän artikkelin kuvitus jää siltä osin hieman köyhäksi. Mikäli joku tunnustaa omistavansa aiheeseen liittyviä valokuvia, skannaisimme ne mielellämme keskusliiton arkistoihin.

Tietyllä tavalla raviurheilu eli noina aikoina vahvaa nousukautta. Sen ajan päivänpolttavat kysymykset ja suhtautuminen asioiden parantamiseen nostivat tunteet pintaan. Ihmiset suhtautuivat harastukseensa intohimoisesti ja tämä näkyi myös järjestäytymisen tarpeena. Suomi oli, ja on, yhdistysten luvattu maa ja suomalaisilla oli tuolloin motivaatiota ajaa tärkeäksi kokemiensa asioiden edistämistä. Koettiin kunnia-asiaksi olla mukana ja vaikuttamassa yhteisiin asioihin.

Katsaus ravivuoteen 1976

Pohjustukseksi kerrottakoon tässä vaiheessa pientä koostetta raviurheilun ajankohdaisista aiheista 50 vuoden takaa. Kuten monet muistavat, suomenhevospuolella elettiin Vieterin ja Kaarlo Partasen kulta-aikoja kuningatartittelin päättyessä Martti Törnvallin Riuskan-Tytön nimiin. Tuolloin yhdeksänvuotias Vieteri voitti vuoden aikana 18 kertaa, mukaan lukien Suurmestaruuden sekä useita muita nimikilpailuja.

Läminveripuolella Killerin Eliitin voitti Martti Keskinen R.A.C. ja toista kertaa ajettun Suur-Hollolan parhaimmaksi yksi Pekka Korven Meadow Trish. Jenkkitamman vei ni-

*Esko Oijala suomenhevospäivien seminaarissa Ypäjällä 2011.
Kuva: Minna Nilsen*

miinsä 50 vuotta sitten myös useita muita suurkilpailuja: Kultaloimen, Tammer-ajon, Tammavaltikan sekä Seinäjoki-ajon.

Aikansa supertamma Jixy ravasi itsensä Matti Saarasen ohjastamana suomalaisten sydämiin ja jätti nimensä myöhempien sukupolvien tietoisuuteen muun muassa nimeään kantavan Jixy-ajon muodossa. Läminveristen SM-kilpa oli suuressa arvossa ja vuonna 1976 mestaruuden vei Damokles ohjissaan Harri Steiner. Suurmestaruuden sekä Orivalentikan vahvin oli Pertti Livistin Scotty Love.

Suurkilpailujen kunniatauluista vuoden 1976 kohdalla löytyy useita tuttuja nimiä, mutta klassisten ikäluokkakilpailujen voittajat eivät jättäneet suuria merkintöjä ravihistorian kirjojen lehdille. Läminveristen derbyvoittaja Asessori, eikä myöskään kriteriumvoittaja Max Song päätyneet mainittaviin suurtekoihin myöhemmässä vaiheessa.

Suomenhevosten Kriteriumin ykkönen Ero-Liippa vaikutti siitoksessa jossakin määrin, mutta Derbyn voittaja Vekku-Lento jäi pysyvästi nyky-suomenhevosten

sukutauluihin poikansa Suikun sekä muutamien muun periyttämänsä jalostusoriin kautta.

Huomattavan moni nykyisistä suurkilpailuista on saanut alkunsa juuri noina aikoina. Toimittaja haluaa huomauttaa, että eri suurkilpailujen nimet ovat saattaneet muuttua vuosien varrella

Omistajavalmentajat ja amatööriohtajat ahtaalla

70-luku oli kauttaaltaan keskeistä aikaa Suomen raviurheilun modernisoinnin kannalta. Jo aiemmin alkanut kaupungistuminen muutti myös hevostalouden kenttää ja kuvioihin astuivat enenevässä määrin myös uuden ammattikunnan edustajat: ammativalmentajat ja -ohjastajat. Vielä 70-luvun puolivälissä ammattimaisten ravivalmentajien joukko oli varsin harvalukuinen. Toki myös hevosten määrä tuolloin oli pieni, ja pääosin omistajat valmensivat hevosiaan itse.

Esko Oijalan kirjoittamassa artikkelissa *"Keskusliiton ensimmäisestä vuosikymmenestä"* todetaan heti aluksi esiin tulleet uudistettavat ravikilpailusäännöt. *"Niissä vaikeimpana asiana oli, hevosenomistajien kannalta, sovittaa perustettava ammattivalmentajien lupajärjestelmä perinteiseen hevosenomistajien kanssa. Yhtenä kiistaa aiheuttavana asiana oli esim. ravikilpailusääntöjen 5:s pykälä, jolla rajattaisiin omistajaohjastajien oikeutta ajaa vieraita hevosia yli määrätyn määrän"*.

Lisensijärjestelmän kehittäminen puuttui, ja tästä tarkemmin seuraavassa lehdessä.

Ajankohtaisten asioiden pohdintaa ja jäsenetujen kehittämistä

Keskusliiton yhtenä tarkoituksena on aina ollut kilpailujen järjestäminen, ja alkuaikoina tämä tarkoitti molempien rotujen Suurmestaruuksia sekä Nuorten Suurraveja, joita edelsivät Suomi-Derbyt. Kilpailua voidaan ehkä tietyllä tavalla pitää myös nykyisen Black Horse Cupin edeltäjänä. Vuonna 1976 Nuorten Suurravit ajettiin Lahdessa ja kunniatauluun kirjattiin nimet Veuve Clicquot ohjastajanaan Veijo Heiskanen, sekä Pikku-Muisto Tuomo Mäkelän ohjastamana.

Vuosina 1978-1979 Keskusliiton puheenjohtajana toimi Antti Savolainen. Ajankasoa leimasi tarve ravikilpailusääntöjen uudistamiselle sekä tuomarityöskentelyn

Aikansa suurnimet Vieteri ja Kaarlo Partanen kuvassa etualalla Mikkelissä Savon Sanomien nimikkoraveissa. Partanen oli myös Suomen Raviurheilijain Liiton aktiivi. Kuva Mikkelin kaupunginmuseo (finna.fi)

tarkastelulle. Myös sakkorahaston käyttö aiheutti pohdintaa. Vuonna 1996 silloinen puheenjohtaja Antero Vesterinen totesi pääkirjoituksessaan kunnioittavansa Savolaisen osaamista ja toimintatapaa *"noina hankalina alkuaikoina"*.

Vuoden 1979 tärkeimpiin yhteistyökuvioihin kuuluivat myös sopimukset Kliinisen laboratorokeskuksen sekä Hämeen Vakuutuksen kanssa. Tiedotustoiminta hoidettiin aluksi muiden lehtien palstojen kautta – Hevosenomistaja-lehden aika koitti vasta hiukan myöhemmin.

Tunnistusasiat puhuttivat hevosväkeä vuonna 1976 eikä suotta. Edellä mainittu Jixy oli ollut osallisena väärän *"henkilöllisyyden"* aiheuttamiin sekaannuksiin ja kantakirjauksen yhteydessä otettu verikoe paljasti hevosella olleen väärät vanhemmat. Jixy sai pitää nimensä, mutta sukutaulu kirjoitettiin uusiksi. Historiasta muistetaan myös muita epäselvyyksiä ja saattoipa varsan isäksi paljastua joskus täysin väärän rotuinen yksilö. Tämä oli kiusallista etenkin silloin, jos suomenhevosella isänä olikin lämminverinen. Keskusliiton alkutaipaleella hevosenomistajien edunvalvontaan liittyi myös osallisuus tunnustus- ja verinäytteenäytteen kehittämiseen.

Jotkut asiat pysyvät

Vuoden 1979 toimintasuunnitelmaa lukiesi tuntee lukevansa ihan nykypäiväänkin kuuluvia asioita ja huolenaiheita. Miten olisi esimerkiksi tämä:

"Raviurheilu on joutunut johdetun ja jat-

kuvan parjauksen alaiseksi. Keskusliitto tulee yhdessä eläinsuojeluviranomaisten kanssa tehokkaasti valvomaan hevosten valmennusta, kilpailuttamista ja pitoa."

Eli kun nykypäivänä hevosten (tai ylipäätään eläinten) käyttö on tarkan tutkan alla, tästä on saatu viitteitä jo lähes 50 vuotta sitten. Moni asia on varmasti menynytkin jo parempaan päin, mutta työskarkaa riittää edelleen.

Hevoskasvattajien asemaa ja heidän taloudellista tilannettaan pohdittiin myös aktiivisesti. Keskusliitto päätti aloittaa *"myyntiluettelon"* toimittamisen ja osoitti tahtoa tukea varsojen sekä nuorten hevosten kauppaa.

Haluaisin tässä yhteydessä kertoa jo-takin myös hevosenomistajien suhteesta ratsastukseen, mutta aiheesta ei löydy lainkaan merkintöjä yhdistyksen alkutaipaleelta. Lienee selvää, että omistajajärjestön fokus oli raviurheilussa ja ravihevosten kasvatuksessa ja omistamisessa. Liitto perustettiin 50 vuotta sitten jatkamaan Suomen Raviurheilijain liiton toimintaa ja alkuaikojen aktiivit olivat henkeen ja vereen nimenomaan raviurheilun harrastajia.

Minna Nilsen

Lähteet:

Hevosurheilu-lehden lehtiarkisto
<https://www.hippos.fi/raviurheilu/raviurheilu-lajina/raviurheilun-historia-suomessa/>

Suuri suomalainen ravikirja (A.Raevuori)